

Møtedato: 26. februar 2020

Arkivnr.:
2019/1839-19

Saksbeh/tlf:

Sted/Dato:
Bodø, 14.2.2020

**Styresak 28-2020/1 Høring i helse- og omsorgskomiteen 6. februar 2020
ad. Meld. St. 9 (2019–2020) Kvalitet og
pasientsikkerhet 2018, notat fra RHF-ene**

Se vedlagt kopi.

Helse Midt-Norge RHF, Helse Nord RHF, Helse Sør-Øst RHF og Helse Vest RHF takker for muligheten til å kommentere den årlige stortingsmeldingen om kvalitet og pasientsikkerhet – Meld. St. 9 (2019-2020).

De regionale helseforetakene (RHFene) arbeider systematisk og målrettet for å sørge for gode og trygge spesialisthelsetjenester. Med utgangspunkt i målet om pasientens helsetjeneste er reell brukermedvirkning en selvfølge når tjenestene planlegges og utformes på systemnivå og til den enkelte pasient.

Forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring er et godt verktøy for å understøtte kvalitetsarbeidet. Vår erfaring er at helseforetakene fortsatt har forbedringspunkter i sine styringssystemer. Funn fra nasjonale tilsyn, som tilsyn med spesialisthelsetjenester til pasienter med psykisk lidelse og mulig samtidig ruslidelse og oppfølging av sepsistilsynet, støtter opp under dette. Helse- og omsorgsdepartementets initiativ om å etterspørre i hvilken grad forskriften etterleveres, ønskes velkommen.

De nasjonale kvalitetsindikatorene har flere formål, slik det framkommer av meldingen. Indikatorene skal blant annet gi pasienter, brukere og pårørende mulighet til å velge behandlingssted på et informert grunnlag. Det er likevel ikke lett for den enkelte pasient å vurdere tilgjengelig kvalitetsdata for eget sykehus utfra de nasjonale kvalitetsindikatorene. Det er heller ikke lett å finne frem til det helseforetaket som leverer god eller best kvalitet. Sammen med nasjonale helsemyndigheter bør vi forbedre formidlingen av kvalitetsdata slik at de er enklere tilgjengelige for de ulike målgruppene. Rapportering og publisering av data på sykehusnivå, ikke bare på RHF eller HF nivå bør tilstrebes. Kompetente pasienter som aktivt etterspør tjenester av høy kvalitet, vil bidra som reelle drivere for forbedring av tjenesten.

De nasjonale kvalitetsindikatorene, indikatorer fra ulike kvalitetsregistre, helseatlasene, nasjonale tilsyn, avviksmeldinger og revisjoner avdekker, som poengtert i stortingsmeldingen, fortsatt uønsket variasjon både med tanke på kvalitet og forbruk i spesialisthelsetjenesten. Funnene understreker behovet for fortsatt målrettet arbeid nasjonalt, regionalt og lokalt for å oppnå likeverdig tilgang på tjenester av høy kvalitet. Utfordringen er i mange tilfeller ikke tilgangen på data, men at dataene ikke brukes aktivt til å forbedre egen virksomhet. Vi bør sammen sikre at utvalgte kvalitetsindikatorer kan operasjonaliseres, slik at de er mulig å benytte i praktisk forbedringsarbeid ute i enheten.

Arbeidet fra pasientsikkerhetsprogrammet videreføres gjennom Nasjonal handlingsplan for pasientsikkerhet og kvalitetsforbedring (2019–2023). Den nasjonale planen vektlegger fire viktige overordnede områder i form av ledelse og kultur, kompetanse, nasjonale satsinger, samt strukturer og systemer. Tiltakspakkene fra pasientsikkerhetsprogrammet er i stor grad implementert i helseforetakene, og arbeidet med spredning fortsetter. RHFene har eller er i ferd med å utarbeide egne regionale

handlingsplaner og/eller strategier med utgangspunkt i de nasjonale føringene for kvalitet og pasientsikkerhet.

Avtalespesialistene står for en betydelig del av pasientbehandlingen både innen somatikk og psykisk helsevern. Denne delen av spesialisthelsetjenesten er ikke omtalt i stortingsmeldingen. Det er de regionale helseforetakene som forvalter avtalespesialistordningen basert på rammeavtaler inngått med profesjonsforeningene. De regionale helseforetakene har svært få - om noen - virkemidler for å systematisk kunne følge opp kvalitet og pasientsikkerhet i den enkelte avtalepraksis. Manglende virkemidler gjelder også i tilfeller der medieoppslag eller tilsynssaker gir grunn til å undersøke nærmere. Tilgangen for pasientene til denne delen av tjenesten er også i stor grad styrt av hvordan den enkelte avtalespesialist innretter sin praksis.

Befolkningen – og spesialisthelsetjenesten – er avhengig av en velfungerende primærhelsetjeneste. I flere deler av landet er fastlegesituasjonen bekymringsfull. Tilsvarende bekymringsfull er den økende og varslede mangelen på sykepleiere. Svikt i kvalitet og kapasitet i den kommunale helse- og omsorgstjeneste vil ha betydelige konsekvenser for en bærekraftig spesialisthelsetjeneste. RHFene er tilfredse med at Helse- og omsorgsdepartementet tydelig erkjenner utfordringene i primærhelsetjenesten i denne meldingen og i Nasjonal helse- og sykehusplan 2020-2023.